

# การศึกษาสถานภาพดนตรีไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ ที่มีต่อการส่งเสริมประกวดในงานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้

อ.จรินทร์ เกษมเคราะห์\*

## ภูมิหลัง

พระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้เล็งเห็นความสำคัญเพื่ออนุรักษ์ดนตรีไทย ไม่ว่าจะเป็นผู้ศึกษาระดับใด ก็สามารถช่วยกันส่งเสริมดนตรีไทยได้ เพราะให้คุณค่าต่อชีวิตหลายประการ ดังจะเห็นได้จากความสอดคล้องของวัตถุประสงค์การจัดงานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ ดังนี้

1. เพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่ศิลปะดนตรีไทยอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ
2. เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนเกิดความรัก เห็นคุณค่า และตื่นตัวในการฝึกหัดและฝึกซ้อมดนตรีไทย
3. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความคิด และปลูกฝังทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับดนตรีไทย
4. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และแสดงออกในทางที่ดีงาม
5. เพื่อพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ระหว่างนักเรียน ครู อาจารย์ และผู้สนใจศิลปะดนตรี

การจัดงานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ ซึ่งด้วยรางวัลพระราชทานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งได้จัดลงเลยมายัง 11 ครั้งแล้ว ผู้วิจัยต้องการที่จะทราบถึงผลสะท้อนจากผู้เกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยม ครู-อาจารย์ผู้สอนดนตรีไทย และกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีไทย เพื่อเป็นมุมมองภายนอกอันจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนางานดนตรีไทยต่อการส่งเสริมประกวดและเป็นประโยชน์ต่อการจัดประกวดของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ ในปีต่อ ๆ ไปด้วย นอกจากนี้แล้วจากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยถึงช่วงการส่งแบบสอบถาม ไปยังผู้เกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย โดยทางมหาวิทยาลัยกำหนดส่งกลับมาในวันที่ 30 มกราคม 2535 ผู้วิจัยก็ได้ทำโครงการอบรมครูผู้สอนดนตรีไทยระหว่างวันที่ 20-23 เมษายน 2535 มีวิทยากร 4 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ชยุติ วสวนนท์ อาจารย์ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน อาจารย์เฉลิม ม่วงแพร่ศรี และอาจารย์บุญเลิศ ธรรมเจริญ ทำให้ครูผู้สอนดนตรีไทยได้รับความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น และบรรลุสมความมุ่งหมายสามารถนำไปพัฒนางานดนตรีให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ปัจจุบันงานดนตรีไทยในระดับมัธยมศึกษาได้มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับอันเนื่องมาจากการส่งเสริมดนตรีไทยกันอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะในภาคใต้ก็ได้มีการพัฒนาขึ้นมากจากการที่ได้มีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวดในงานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ ซึ่งด้วยพระราชทานของ

\*ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้

สมเด็จพระเทพรัตนสุทนต์ฯ สยามบรมราชกุมารีโดยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ เป็นผู้จัดขึ้น เพื่อดำเนินการพัฒนา ส่งเสริม และปรับปรุงประสิทธิภาพในการอนุรักษ์วัฒนธรรม จนปัจจุบัน ได้จัดไปแล้วจำนวน 11 ครั้ง

ผู้วิจัยมีความต้องการศึกษาวงดนตรีไทยในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ภาคใต้ ในปัจจุบัน จากการที่ได้ส่งเข้าประกวดแล้ว จะมีสถานภาพของการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมของสังคมเป็นไปในลักษณะใด

### วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการสอนของครูผู้สอนดนตรีไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคใต้ที่เคยส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวดงานส่งเสริมดนตรีไทย ภาคใต้
2. เพื่อศึกษาการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคใต้ ที่มีต่อวงดนตรีไทยในสังกัดของตน และเคยส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวด
3. เพื่อศึกษาผลประเมินของกรรมการผู้ตัดสินการประกวดดนตรีไทยจากการที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ จัดงานส่งเสริมดนตรีไทย ภาคใต้

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. เพื่อให้ทราบแนวทางปรับปรุงการสอนของครูผู้สอนดนตรีไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคใต้
2. เพื่อให้ทราบแนวทางการปรับปรุงการจัดการประกวดดนตรีไทยในงานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้

### ขอบเขตของการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม ได้แก่ ครูผู้สอนดนตรีไทยที่เคยส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวด ผู้บริหารโรงเรียนที่เคยส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวด และกรรมการที่เคยตัดสินการประกวดดนตรีไทยในงานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้

### ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ส่งกลับมายังผู้วิจัยจะอยู่ในช่วงระหว่างการจัดงานส่งเสริมดนตรีไทย ภาคใต้ ครั้งที่ 1-11 ระหว่างปี พ.ศ. 2524-2535

### นิยามศัพท์เฉพาะ

ครูผู้สอนดนตรีไทย หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนดนตรีไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคใต้ ที่โรงเรียนเคยส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวดในงานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคใต้ ได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วย ที่เคยส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวดในงานส่งเสริมดนตรีไทย

ภาคใต้ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

กรรมการผู้ตัดสิน หมายถึง ผู้มีความรู้ทางดนตรีไทยซึ่งทางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ได้เชิญเป็นกรรมการผู้ตัดสินในงานส่งเสริมคนตรีไทย

## สรุปผลการศึกษา

การศึกษาศถานภาพคนตรีไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ ที่มีต่อการส่งเข้าประกวดในงานส่งเสริมคนตรีไทยภาคใต้ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการสอนของครูผู้สอนดนตรีไทย การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ และผลประเมินของคณะกรรมการตัดสินการประกวด แล้วจึงส่งหนังสือจากมหาวิทยาลัยพร้อมแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยรวบรวมจำนวนโรงเรียน รายชื่อกรรมการ และข้อมูลที่ได้จัดประกวดคนตรีไทยภาคใต้ ตั้งแต่ครั้งที่ 1-11 ระหว่างปี พ.ศ. 2524-2535 มีโรงเรียนที่เคยส่งเข้าประกวด จำนวน 55 โรง (ผู้บริหารตอบกลับ 35 คน ผู้สอนดนตรีตอบกลับ 44 คน) และกรรมการที่เคยตัดสิน จำนวน 53 คน (ตอบกลับ 15 คน) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยใช้สถิติร้อยละ และค่าเฉลี่ย ปรากฏผลดังนี้

1. สถานภาพการเข้าร่วมงานส่งเสริมคนตรีไทยภาคใต้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา และกรรมการตัดสินมีลักษณะดังนี้

1.1 การจัดงานส่งเสริมคนตรีไทยภาคใต้ ยังไม่เกิดการพัฒนาย่างสม่ำเสมอต่อการส่งวงดนตรีไทยที่ส่งประกวด

1.2 แนวโน้มของการส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวดไม่คงที่และจำนวนยังมีน้อยเมื่อเทียบกับโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ทั้งหมด

1.3 การกระจายรายจังหวัดของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ที่ส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวดยังแพร่กระจายไม่ครบทุกจังหวัดภาคใต้

1.4 กรรมการตัดสินคนตรีไทยมีการเปลี่ยนแปลงไม่ต่อเนื่อง และมีจำนวนครั้งเพียงครั้งเดียวสูงสุดร้อยละ 45.28

2. สถานภาพการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ที่มีต่อการส่งเข้าประกวดมีความแตกต่าง 3 ระดับ ดังนี้

2.1 การสนับสนุนระดับสูงประกอบด้วยลักษณะดังนี้ การมีนโยบายส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรม การสนับสนุนให้มีครูสอนดนตรี การจัดสถานที่ฝึกซ้อม การให้กำลังใจครูดนตรี และการสนับสนุนให้ครูดนตรีอบรมหาความรู้

2.2 การสนับสนุนระดับปานกลางประกอบด้วยลักษณะดังนี้ การใช้งบประมาณสนับสนุนวงดนตรี การไปร่วมดูการฝึกซ้อม การอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนและครูผู้สอนดนตรี การให้ความร่วมมือของครูแผนกต่าง ๆ และการหวังรางวัลจากการประกวด

2.3 การสนับสนุนระดับต่ำหรือระดับบางครั้งประกอบด้วย การไปสังเกตการเตรียมวงของโรงเรียนอื่น การมีผลกระทบต่อการเรียนวิชาต่างๆ การจัดค่าตอบแทนครูพิเศษ การ

แสดง รางวัลสำหรับครู การพัฒนาความดีความชอบ และการเข้าร่วมงานประกวด

3. สถานภาพของครูผู้สอนดนตรีไทยที่มีต่อการเตรียมวงดนตรีเข้าประกวด มีความแตกต่าง 3 ระดับ ดังนี้

3.1 สถานภาพที่มีต่อการเตรียมระดับสูง ประกอบด้วยลักษณะดังนี้ การส่งวงเข้าประกวดเกิดจากความพร้อมของชมรม การร่วมมือของผู้ปกครองต่อการฝึกซ้อมหลังเลิกเรียนวันปกติ ความยุ่งยากที่ไม่มีตัวอย่างเพลงประกวด ความต้องการให้กรรมการบรรเลงดนตรีและปัญหาการส่งวงเข้าประกวดเกิดจากตัวนักเรียน

3.2 สถานภาพที่มีต่อการเตรียมวงระดับปานกลาง ประกอบด้วยลักษณะดังนี้ความตั้งใจของนักเรียนดนตรีต่อการฝึกซ้อม ระยะเวลาการประกาศรับสมัครมีผลต่อการเตรียมวง ความเหมาะสมของวงที่เข้าประกวด ประโยชน์ที่ได้รับจากตัวอย่างเพลงประกวด และความพึงพอใจกับการตัดสิน

3.3 สถานภาพที่มีต่อการเตรียมวงระดับต่ำหรือบางครั้ง ประกอบด้วยลักษณะดังนี้ ระยะเวลาการเตรียมวงเข้าประกวด และการมีผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีภายนอก ช่วยสอน

4. ผลประเมินของกรรมการตัดสินที่มีต่อการจัดงานส่งเสริมดนตรีไทย มีความแตกต่าง 2 ระดับ ดังนี้

4.1 ผลประเมินที่มีต่อการจัดงานระดับสูง ประกอบด้วยลักษณะดังนี้ กรรมการตัดสิน ควรมาอย่างต่อเนื่อง รูปแบบการประกวดดีแล้วแต่ควรปรับปรุง เกณฑ์การตัดสินไม่ควรกำหนดตายตัว ความพึงพอใจกับผลการตัดสิน ความสามารถของนักดนตรีถูกต้องตามมาตรฐาน ความสามารถของนักดนตรีอยู่ระดับเท่าเทียมกันและเก่งกว่าภาคอื่น ความพร้อมของวงดนตรีที่ประกวด การพัฒนางานดนตรีไทยที่เข้าประกวด และครูผู้ควบคุมวงควรได้รับการอบรม

4.2 ผลประเมินที่มีต่อการจัดงานระดับปานกลาง ประกอบด้วยลักษณะ ดังนี้ ความเหมาะสมของเงินตอบแทนกรรมการ ความเหมาะสมระยะเวลาการจัดงาน และความสามารถของนักดนตรีที่แข่งประเภทเดียว

## อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อการอภิปรายผลการออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. แนวโน้มของการส่งวงดนตรีไทยเข้าร่วมประกวด
2. การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมภาคใต้ที่มีต่อการส่งวงดนตรีไทยเข้าร่วมประกวด
3. การสอนของครูดนตรีไทยที่มีต่อการส่งวงดนตรีไทยเข้าร่วมประกวด
4. ผลประเมินของกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีไทย

1. แนวโน้มของการส่งวงดนตรีไทยเข้าร่วมงานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวดในงานส่งเสริมดนตรี

ไทยภาคใต้ของโรงเรียนต่างๆ พบว่า ไม่มีความสม่ำเสมอ ไม่มีความคงที่และไม่กระจายครอบคลุมทุกจังหวัดของภาคใต้ เมื่อพิจารณาบทบาทประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ภาคใต้แล้ว มีความโดดเด่นด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมมาตั้งแต่อดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดงานส่งเสริมคนตรีไทยภาคใต้ได้รับระดับมัธยมศึกษาเริ่มจัดมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2524 ซึ่งจนถึงปัจจุบันปี พ.ศ.2536 เป็นเพียงผู้จัดการประกวดถือได้ว่าเป็นผู้อนุรักษ์ให้คงอยู่ไว้ ไม่ได้มีการพัฒนารูปแบบเพื่อให้เกิดความสม่ำเสมอ ความคงที่และการกระจายทุกจังหวัด แยกประเด็น ได้ดังนี้

ประการแรก การพัฒนาเพื่อให้เกิดความสม่ำเสมอ ซึ่งที่ผ่านมาจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ที่เปิดถึงชั้นมัธยม 6 ทั้งของกรมสามัญและเอกชนทุกจังหวัดรวมกัน ไม่ต่ำกว่า 250 โรงเรียน แต่ส่งเข้าประกวดตั้งแต่ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 11 มีเพียง 54 โรงเรียน จะเห็นได้ว่า ยังไม่ถึงครึ่งของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ทั้งหมด และจำนวนที่เคยส่งเข้าประกวดยังไม่สม่ำเสมอ ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วโรงเรียนที่เคยส่งเข้าประกวดน่าจะมีความพยายามส่งเข้าประกวด และแข่งขันความสามารถมีการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนที่เป็นผู้ชนะเลิศได้บ้าง แต่ที่เป็นอยู่จะมีโรงเรียนที่ชนะเลิศซ้ำกันบ่อยดังนั้น ความสม่ำเสมอของการส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวด อาจจะมีได้ 2 วิธีการดังนี้ ได้แก่ ความพร้อมของโรงเรียน และวิธีการจัดประกวด ซึ่งความพร้อมของโรงเรียน ผู้วิจัยจะได้อภิปรายในหัวข้อต่อไป เกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนและการสอนของครูผู้สอนดนตรี แต่วิธีการจัดประกวดซึ่งยังคงอนุรักษ์คนตรีไทยไว้ แต่พัฒนารูปแบบออกไปเพื่อให้เกิดความสม่ำเสมอ ซึ่งในแง่ของผู้จัดจะต้องส่งเสริมให้โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ ส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวดมีจำนวนมากที่สุด เมื่อเข้าร่วมประกวดแล้วมีการแสดงผลตัดสินถึงการพัฒนางวงดนตรีไทยเทียบกับปีที่ผ่านมาและแข่งขันกันระหว่างวงใหม่รวมทั้งแข่งขันกันระหว่างวงเก่าในช่วงปีที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นวิธีการจัดการประกวดที่เป็นการส่งเสริมกระจายรางวัลต่าง ๆ กัน รวมทั้งรางวัลนักดนตรีไทยดีเด่นของแต่ละประเภทของวงแข่งขันต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า จะมีการแข่งขันที่แตกต่างกัน ได้แก่ แข่งขันกับตัวเอง แข่งขันกับวงใหม่ แข่งขันกับวงเก่าของช่วงเวลาต่างกัน และแข่งขันระหว่างนักดนตรีไทยของแต่ละเครื่องดนตรี

ปัจจุบัน เริ่มมีโรงเรียนมัธยมศึกษาส่งวงเข้าประกวดลดน้อยลง อาจเป็นเพราะเหตุความพร้อมของโรงเรียน แต่ถ้าผู้จัดสามารถกระจายถ้วยรางวัลออกไปได้อาจจะทำให้มีกำลังใจแข่งขันในความต่างระดับมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้จัดในนามของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ จะต้องมีความพร้อมต่อการจัดการเพื่ออนุรักษ์คนตรีไทยกับความสม่ำเสมอของการเข้าร่วมประกวด ไม่ใช่เพียงแค่มีผลงานจัดประกวด เสร็จแล้วก็ไม่ได้มีการติดตามผลอะไรเลยที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กับการจัดประกวดคนตรีไทยภาคใต้

ประการที่สอง การพัฒนาเพื่อให้เกิดความคงที่ ซึ่งจากการประกวดคนตรีไทยภาคใต้ที่ผ่านมาอยู่ในพิสัย 3 ช่วง ได้แก่ 8-12 โรงเรียน 12-32 โรงเรียน และ 14-22 โรงเรียน ของช่วงระยะเวลา 4 ปี ซึ่งลักษณะเช่นนี้ในแง่ของการลงทุนแล้วมหาวิทยาลัยฯ ลงทุนจัดการประกวดคนตรีไทย ด้วยงบประมาณจากเงินบริจาคมากพอสมควร ขนาดของจำนวนวงที่เหมาะสมต่อการจัดประกวด อาจจะได้จากวงดนตรีไทยที่ชนะเลิศของแต่ละจังหวัดมีจำนวน 14 วง ซึ่งทางจังหวัดเป็นผู้จัดก่อน แล้วจึงส่งประกวดที่มหาวิทยาลัยแต่ก็ต้องคำนึงถึงวงใหม่ และการพัฒนางวงเก่า



จากผลการวิเคราะห์แนวโน้มมีลักษณะไม่คงที่ เมื่อพิจารณาตามการพัฒนาแล้ว น่าจะมีเส้นความลาดชันของแนวโน้มมีลักษณะคงที่ หรือลาดชันสูงขึ้น แสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคภายในกระบวนการของการจัดส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวด ซึ่งทางออกของการส่งเสริม น่าจะได้มีการประชุมร่วมระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เคยส่งเข้าประกวดกับ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ แล้วช่วยกันหาทางส่งเสริมเพื่อจัดอุปสรรคที่สำคัญดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเล็งเห็นความสำคัญเพื่อจัดงบประมาณสนับสนุนบ้างพอสมควร หรืองบประมาณจากการบริจาคในชุมชน
2. หาวิธีการโดยมหาวิทยาลัย จะต้องจัดอบรมเชิงปฏิบัติการดนตรีไทยเพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น
3. โรงเรียนสนับสนุนการจัดกิจกรรมของชมรมดนตรีไทย เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติและสนใจที่จะฝึกฝนจนสามารถสร้างวงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สาม การพัฒนาด้านกระจายโรงเรียนให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกจังหวัดซึ่งผลการวิเคราะห์ จังหวัดกระบี่และยะลา ยังไม่มีโรงเรียนมัธยมศึกษาส่งเข้าประกวดเลย การประชาสัมพันธ์ของการจัดงานส่งเสริมน่าจะใช้สื่อทุกประเภท ไม่ใช่จะส่งไปสมัครไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เคยส่งประกวด หรือส่งเฉพาะเจาะจงโรงเรียน แต่ควรส่งไปสมัครแจ้งให้ทราบทุกโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ ซึ่งการสร้างวงดนตรีไทยเกิดขึ้นใหม่ในโรงเรียนขนาดเล็กน่าจะได้รับการพิจารณาเพื่อส่งเสริมและสร้างกำลังใจ ให้มีการพัฒนางวงดนตรีไทยอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้ภาพรวมของการส่งเสริมและสร้างกำลังใจให้มีการพัฒนางวงดนตรีไทยอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้ภาพรวมของการส่งเสริมเพื่ออนุรักษ์ดนตรีไทยได้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น แม้ว่าอาจจะมีส่วนน้อยที่ยุติชั่วคราวเพราะไม่พร้อมที่จะส่งประกวด

2. การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ ที่มีต่อการส่งวงดนตรีไทยเข้าร่วมประกวด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ยังมีการสนับสนุนด้านการส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวดในงานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ อยู่ระดับต่ำหลายประเด็นดังนี้

การไปสังเกตการเตรียมวงดนตรีไทยของโรงเรียนอื่นมีส่วนสัมพันธ์กับนโยบายสนับสนุนส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรม เมื่อมีการแข่งขันการประกวดดนตรีไทยภาคใต้ ซึ่งผู้บริหารส่วนใหญ่จะมีการส่งเสริมก็จริงแต่ต้องมีความถนัดหรือความสนใจเฉพาะตัว จึงจะทำให้ปลื้มเวลาไปสังเกตการเตรียมวงของโรงเรียนที่มีความพร้อมและเคยชนะเลิศมาหลายครั้ง เช่น โรงเรียนศรียางัย จังหวัดชุมพร โรงเรียนมหาวิชารัฐ จังหวัดสงขลา ซึ่งความสนใจเฉพาะตัวจะมีผลต่อการสนับสนุนด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น ด้านงบประมาณที่โรงเรียนส่วนใหญ่จะไม่ทุ่มเท รวมทั้งการเข้าร่วมงานประกวดดนตรีไทยภาคใต้ ของผู้บริหารก็อยู่ระดับต่ำ

การแสดงรางวัลสำหรับครูและพิจารณาความดีความชอบที่อยู่ระดับต่ำ เป็นผลมาจากโรงเรียนมัธยมส่วนใหญ่ที่ผ่านมาประมาณ 54 โรงเรียน เคยชนะเลิศเพียง 8 โรงเรียน ซึ่งใน 8 โรงเรียน มีชนะเลิศซ้ำเพียง 5 โรงเรียน ผลการจัดประกวดดนตรีไทยโรงเรียนมัธยมส่วนใหญ่ไม่เคยชนะเลิศ

ทำให้ผู้บริหารไม่ได้พิจารณาความดีความชอบพิเศษ อีกทั้งผู้บริหารมีการหมุนเวียนตามวาระ เฉลี่ย 4.61 ปี สถานการณ์อย่างนี้ภาระสำคัญที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อกระจายรางวัลต่าง ๆ ให้มากที่สุดซึ่งจะทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นถึงการประสบความสำเร็จด้านใดด้านหนึ่งและอาจจะส่งผลต่อการสนับสนุนวงดนตรีไทยด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

3. การสอนของครูดนตรีไทย ที่มีต่อการส่งวงดนตรีไทยเข้าร่วมประกวด สถานภาพของครูผู้สอนดนตรีไทยหลายโรงเรียน ที่เป็นครูผู้สอนดนตรีไทยซึ่งไม่ได้จบโดยวุฒิทางดนตรีมีร้อยละ 47.36 แต่เป็นผู้สนใจและเคยร่วมกิจกรรมตอนเรียนก็ต้องการสร้างวงดนตรีไทยเพื่อส่งเข้าประกวด มีความต้องการที่จะมีระยะเวลาเตรียมวงเข้าประกวดและมีผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีช่วยสอน หรือแม้ว่าโรงเรียนที่มีครูจบวุฒิทางดนตรีแต่มีปัญหาเรื่องความพร้อมของนักเรียนซึ่งเป็นปัญหาระดับสูง รวมทั้งการพัฒนาครูผู้สอนดนตรีไทยต้องการเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมทางเครื่องดนตรีไทยตั้งแต่ระดับพื้นฐานถึงขั้นสูง

จากการที่ผู้วิจัยได้สอนโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเครื่องดนตรีไทยระหว่างวันที่ 20-23 เมษายน 2535 โดยเน้นเครื่องสาย ประกอบด้วย ขิม จะเข้ ซอด้วง และซอหล้ามีวิทยากรผู้ชำนาญจากส่วนกลางได้แก่ อาจารย์ชยุติ วสวนนท์ อาจารย์ปกรณ รอดช้างเผื่อน อาจารย์เฉลิม ม่วงแพรศรี และอาจารย์บุญเลิศ ธรรมเจริญ กันับได้ว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และเป็นความต้องการของครูผู้สอนดนตรีไทยอย่างแท้จริง ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนก็สนับสนุนด้วยดี ตามเอกสารประกอบภาคผนวก ซึ่งมหาวิทยาลัยถ้ามีความพร้อมก็ต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและสอดคล้องกับการจัดงานประกวดดนตรีไทยภาคใต้

นอกจากนี้แล้วข้อเสนอแนะของครูผู้สอนดนตรีไทยที่มีต่อการส่งเข้าประกวดก็คือการกำหนดเพลงบรรเลงควรจะต้องแบ่งระดับในแต่ละรอบที่แข่งขัน รวมถึงประเภทของเพลงที่กำหนดแต่ละปี จะส่งผลต่อการฝึกซ้อม กรณีที่เป็นเพลงระดับสูง ครูผู้สอนไม่สามารถเตรียมวงได้ หรือเตรียมวงไม่ทันก็จะไม่ส่งประกวด

#### 4. ผลประเมินของกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีไทย

จากผลประเมินของกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีไทย สรุปได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ที่พึงพอใจต่อการจัดประเภท ต่อผลการตัดสินอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง ไม่มีระดับต่ำแต่อย่างใด ก็ตาม การแสดงความคิดเห็นของกรรมการที่มีต่อการปรับปรุงการประกวดดนตรีไทยภาคใต้ จากการคัดลอกข้อเขียนของกรรมการตัดสินดนตรีไทยที่เคยเข้าร่วมตัดสินจำนวน 53 คน แต่ได้รับข้อมูลเพียง 15 คน จากข้อเสนอแนะของกรรมการตัดสินมีหลายประเด็นปรากฏในบทการวิเคราะห์ข้อมูล แต่ข้อเสนอแนะที่น่าจะได้มีการปรับปรุงการประกวดดนตรีไทยก็คือ จัดการประกวดดนตรีพื้นบ้าน ซึ่งจะทำให้โรงเรียนในชุมชนต่าง ๆ ภาคใต้ ที่อยู่ห่างไกลตัวเมืองก็สามารถมีจุดเด่นได้ไม่จำเป็นจะต้องเป็นวงดนตรีไทยอย่างเดียว (ไพโรจน์ ตัววิเศษ 2535: สารบัญ) ดังตัวอย่างดนตรีดังนี้

1. ดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ที่ใช้บรรเลง ได้แก่ บรรเลงเดี่ยว เช่น ปี่ด โพน บานอ กรือโต๊ะ โตะคริม บรรเลงประสมวง เช่น กาหลอ มะคิอี่ เป็นต้น

2. ดนตรีใช้บรรเลงประกอบละครชาวบ้านภาคใต้ เช่น ดนตรีประกอบหนังตะลุง โนรา มะโย่ง ลิเกป่า เป็นต้น

3. ดนตรีใช้บรรเลงประกอบระบำพื้นบ้านภาคใต้ เช่น ร่องเง็ง ชัมเปง ดาระ ลีละ เป็นต้น

4. ดนตรีใช้บรรเลงประกอบเพลงพื้นบ้านภาคใต้ เช่น เพลงบอก เพลง ดันหยง ลีเกฮูลู คำตัก เป็นต้น

การจัดประกวดดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ น่าจะได้มีการพิจารณาเพิ่มในงานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ อาจจะแบ่งเป็นประเภทนักเรียนและประชาชนก็เป็นไปได้

### ประเด็นข้อคิดเห็นของผู้วิจัยอื่น ๆ มีดังนี้

การจัดประกวดดนตรีไทยภาคใต้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ ก็มุ่งประเด็นในหน้าที่ของมหาวิทยาลัย เพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นตัวกลางการจัดประกวดดนตรีไทยภาคใต้ ก็ทำเฉพาะหน้าที่ของการจัดประกวด ในรอบ 10 ปี ของการจัดประกวดดนตรีไทยที่ผ่านมา ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับโรงเรียนที่ส่งเข้าประกวดเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาอย่างไร พอถึงเดือนมกราคมของทุกปีซึ่งถ้ามหาวิทยาลัยพร้อมก็ประกาศรับสมัคร และมีหนึ่งปีที่ไม่พร้อม พ.ศ. 2533 ก็ไม่จัด ไม่ใช่เหตุผลด้านงบประมาณการจัดประกวด เพราะแต่ละปีจะมีงบประมาณทั้งเงินบริจาค และเงินงบประมาณจากทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งใช้เงินบริจาคเป็นหลัก เมื่อพิจารณารายรับของเงินบริจาค 4 ปี (2532-2535) ปี 2532 รับ 42,270 บาท ปี 2533 ไม่ได้จัดการประกวดจึงไม่มีรายรับ ปี 2534 รับ 52,650 บาท ปี 2535 รับ 81,420 บาท และมีรายจ่ายเฉลี่ย 4 ปี (ปี 2533 มีรายจ่ายของปี 2532 ด้วย) ต่อครั้งเป็นเงิน 31,174.065 บาท มหาวิทยาลัยจะต้องรับภาระในการหาเงินบริจาคทุกๆ ปี สำหรับงบประมาณจากทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นค่าช่วยงานของนิสิตได้รับมาเสริมกับเงินบริจาค ถ้าสถานการณ์ยังเป็นเช่นนี้ มหาวิทยาลัยก็ต้องรับภาระด้านงบประมาณในการหาเงินบริจาคตลอดไปเพื่อรองรับการจัดประกวดดนตรีไทยและเพื่ออนุรักษ์

การขาดความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้จัดการประกวดกับโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ ซึ่งเป็นผู้ส่งประกวด ทำให้ขาดการพัฒนาด้วยเหมือนกัน ซึ่งถ้าปล่อยให้ต่างฝ่ายต่างคิดเองก็คงต้องใช้เวลานาน อย่างไรก็ตาม โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการของภาคศึกษาศาสตร์ ก็สามารถช่วยทำให้ครูผู้สอนดนตรีไทยได้พัฒนาตัวเองและเรียนรู้จากครูผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ผู้วิจัยได้ประเมินผลและสังเกตการฝึกปฏิบัติแล้วทำให้รู้ซึ่งถึงสถานภาพความต้องการที่จะเรียนรู้ และมีความประทับใจต่อการจัดงานอบรมดังกล่าวซึ่งมีส่วนสนับสนุนในงานส่งเสริมดนตรีไทยภาคใต้ได้เป็นอย่างดี

มุมมองของมหาวิทยาลัยในการจัดประกวดดนตรีไทยเพื่อการอนุรักษ์แต่ไม่พัฒนามุมมองของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ ผู้ส่งเข้าประกวดเพื่อทดสอบความสามารถท่ามกลางความพร้อมที่ไม่สมบูรณ์ มุมมองของคณะกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีไทยเห็นว่าดีแล้วแต่ควรปรับปรุง

การปรับปรุงวิธีการจัดประกวดดนตรีไทย จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ควรจะได้มีการจัดสัมมนาร่วมกัน เพราะประเด็นในความต้องการของกลุ่มตัวอย่างอาจจะขัดแย้งกันบ้าง แต่ก็จะเป็นข้อสรุปที่ได้คิดร่วมกัน หรือถ้าไม่สามารถจัดสัมมนาร่วมกันได้มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้จัดประกวดน่าจะลองเลือกประเด็นในข้อเสนอของกลุ่มตัวอย่างและผลการวิจัยมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัด



ประกวดบ้าง เช่น ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสนับสนุนให้ครูอบรมหาความรู้ด้านดนตรีไทย มหาวิทยาลัยก็สามารถจัดสอนได้หรือครูผู้สอนดนตรีไทยต้องการระยะเวลาในการเตรียมวงเพื่อส่งเข้าประกวด มหาวิทยาลัยก็แจ้งล่วงหน้าเพิ่ม หรือกรรมการผู้ตัดสินต้องการความต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนา นักดนตรี มหาวิทยาลัยก็น่าจะได้พิจารณา เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม ผลประเมินจากมหาวิทยาลัยของฝ่ายต่าง ๆ ที่มีส่วนในการจัด การประกวดดนตรีไทยของแต่ละปีก็ยังไม่ได้นำมาหารือกันอย่างจริงจังจึงมีความพร้อมหรือมีอุปสรรค ประการใด รวมทั้งผลประเมินจากผู้เข้าร่วมงานประกวดดนตรีไทยอาจทำให้มีแนวทางการปรับปรุงให้ เข้าสู่ชุมชนมากขึ้น ไม่ใช่เพียงแต่เล่นกันเองและดูกันเอง หรือว่าผลการประเมินการประกวดจะมีทุกปี แต่ถ้าไม่ได้เอาจริงเอาจริงต่อการพัฒนาการประกวดก็ไม่ต่างกับเมื่อ 10 ปีที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตาม การประกวดดนตรีไทยภาคใต้ก็มีการจัดร่วมกับโครงการศิลปวัฒนธรรมของฝ่ายกิจการนิสิต ทำให้มี การแสดงของนิสิตวิทยาเขตต่าง ๆ หรือระยะแรกมีการเชิญการแสดงจากประเทศมาเลเซียเข้าร่วม ด้วย แต่ระยะหลังก็ไม่มีเหมือนเดิม ถ้าจะมองในแง่ของผู้จัดการประกวด ซึ่งมหาวิทยาลัยยังไม่มี หน่วยงานที่เข้ามารองรับโครงการ ทำให้เวลาจัดงานก็ต้องช่วยกันตามภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติกันอยู่